

rovati; domovinsko postavo; gasilni red; postavo o zidanji cerkev; obrtnijsko postavo; deželni red; volilni red deželnega zbora; gozdno postavo; postavo za živinsko ogledovanje; postavo o pravici (delati shode) shajati se in postavo o pravici združevati se (delati družbe).

Želimo, da se kmalu razširi to hvalevredno delo, katero je nov dokaz, da je naš jezik pripraven za vsako vednost.

Narodne pesmi iz St. Vrazove zapuščine.

Priobčuje F. Kočevar. *)

Legenda.

Oj ti duša majcena,
V večer si rojena,
V polnoči si krščena,
S svitom vred si ze sveta šla,
Pa še ne pojdeš zdaj v nebo!
Še je šla pred nebeška vrata,
Na vrata je potrkala,
Da bi jo le kdo začul! —
Začul jo je sam Jezus:
Hole hole duša majcena,
V večer si rojena,
V polnoči si krščena,
S svitom vred si ze sveta šla,
Pa še ne pojdeš zdaj v nebo!
Pojdi mi po mrzle vode,
Ki bo zvirala izpod hriba nad gor,
Izpod kostene gore! —
Duša se je okol obrnila,
No je hitro dirjala
No je milo jokala.
Srečal jo je sivi Svit.
Hole hole sivi Svit!
Al si videl studenca kde,
Ki bi voda izvirala
Izpod hriba nad gor,
Izpod kostene gore?
Da bi jaz nesla Jezusu
Oj Jezusu mrzle vode! —
Jaz ga ne sem nič videl studenca
tam,

Zade še gre beli Dan,
Če ga je on videl kde tam. —
Duša se je okol obrnila,
No je hitro dirjala,
No je milo jokala.
Srečal jo je beli Dan.
Hole hole beli Dan!
Al si kaj videl studenca tam,
Ki bi voda izvirala,
Izpod hriba nad gor,
Izpod kostene gore?
Da bi jaz nesla Jezusu
Oj Jezusu mrzle vode! —
Jaz ga ne sem videl nič tam,
Zade še gre solnce rumeno,
Če ga je kaj ono videlo. —
Duša se je okol obrnila,
No je hitro dirjala,
No je milo jokala. —
Srečalo jo je solnce rumeno.
Hole hole solnce rumeno!
Če si kaj videlo studenca tam,
Ki bi voda izvirala,
Izpod hriba nad gor,
Izpod kostene gore?
Da bi jaz nesla Jezusu,
Oj Jezusu mrzle vode! —
Hole hole duša majcena,
Jaz ga ne sem nič videlo.

Zade še gre Marija,
Če ga je kaj ona videla! —
Duša se je okol obrnila,
No je hitro dirjala,
No je milo jokala.
Srečala jo je Marija.
Hole hole duša majcena,
V večer si rojena,
V polnoči si krščena,
S svitom vred si ze sveta šla,
Pa še ne pojdeš zdaj v nebo!
Hole hole Marija!
Si kaj videla studenca tam,
Ki bi izvirala izpod hriba nad gor,
Izpod kostene gore?
Da bi jaz nesla Jezusu,
Oj Jezusu mrzle vode. —
Hole hole duša majcena,
Dirjaj v materno vzglavjiče,
Onde boš našla rutice,
Ko se je mati brisala,
Ko je h porodu jaukala.
Tiste hiti ožemati,
Ino nesi Jezusu mrzle vode. —
Duša se je okol obrnila,
No je hitro dirjala,
Noter v materno vzglavjiče.
Tam je našla rutice,
Ko se je mati brisala
Ko je h porodu jaukala.
Tiste je hitela ožemati,
Ino je nesla Jezusu mrzle vode.
Še je šla pred nebeška vrata,
Na vrata je potrkala,
Da bi jo le kdo začul!
Začul jo je sam Jezus.
Hole hole duša majcena,
Še si mi prinesla mrzle vode,
Pa še ne pojdeš zdaj v nebo!
Pojdi na polje rumeno,
Tam boš našla drevjiče,
Oj drevjiče žegnano!
Tam boš v tistem tako dolgo,
Da se to drevje posušilo bo,
Té boš šla v sveto nebo. —
Duša se je okol obrnila,
No je hitro dirjala,
No je milo jokala.
No je šla na polje rumeno,
Taj-si h drevju žegnan'mu.
Tam je ona sedela,
Da je minolo sedem let,
Sedem let osmega pol.
Prišla sta dva razbojnika,
No sta pod to drevjiče nakurila,
Da se je to drevjiče posušilo.
Prišla je Marija:
Hole hole duša majcena!
Koga si kaj videla?

Jez druga ne sem nič videla,
Ko samo dva razbojnika,
Ko sta pred to drevje nakurila,
Da se je to drevje posušilo. —
Hole hole duša majcena!
To ne sta nijedna razbojnika,
To sta vlastna tvoja brateca. —

Vsej ne si trpela sama za se,
Tudi ne za mater, ne za oče;
Ti si trpela za ta dva brateca.
Prišla jo je za belo roko,
Peljala jo je gor v nebo,
Gor v nebo, v sveti raj,
Oča nebeški nam ga daj!

Dopisi.

Iz Goriškega 16. sept. — Zbornica trgovska v Gorici je razposlala po vsi goriški grofiji ta razglas, ki je za vinorejce prav zanimiv:

„Zbornica trgovska in kmetijska družba v Gorici ste se zedinili v namen, da se v Gorici ustanovi posebno društvo za vinorejo, katero bo poskrbovalo, da se bo širila kupčija z našimi vini, da bomo napravljali hranljiva vina, ki se dajo pošiljati tudi po morji. — Mi imamo tudi izvrstno grozdje, in ko bi le drugače narejali naša vina, in ne po starodavnem kopitu, gotovo bi lahko prodajali sladko kapljico v daljne dežele, s tem pa bi si naši posestniki in kmetje svoj slabi stan veliko zboljšali, kar vsak previdi. Novo društvo je dovolila dostojna gospódka, in to se bo ustanovilo brž ko se oddá 400 akcij po 100 gld. vsaka, ki se ima izplačati v dveh letih, tudi jemlje društvo namesti denarja grozdje primerne dobrote v razmeri od 50 odstotkov. Kdor hoče pristopiti, naj naznani svoj pristop zbornici trgovski v Gorici.“

Slovenski vinorejci! To je lepa prilika pomagati si iz toliko nadlog, posebno letos smo veliko trpeli in vsak vé zakaj, tudi vé vsak, da sam človek si ne more pomagati v takih zadevah, sè zedinjenimi močmi je pa napredek laži. — Pristopimo, poskušajmo in podučujmo se!“

Iz Štajarskega. V 13. seji deželnega zbora je vprašal gosp. dr. Vošnjak v svojem in v imenu družih slovenskih poslancev c. k. vladinega zastopnika: „Kaj misli sl. vlada narediti, da se praktično vpelje narodna ravnopravnost v šoli in uradih na slovenskem kraju dežele? Ali bi ona hotela ukazati, da naj se v odločenem času uradniki in očitno poverjeni skladavci pisem naučé slovenski jezik in naj v tem uradujejo, ako ne bi hoteli zgubiti službo? Ali bi ona hotela brez pomude slovenske sodnije podeliti v slovenskem jeziku izurjenim uradnikom?“ On je v obširnem in temeljitem govoru navedel vzroke te interpelacije, in je rekel med drugim: „Slovenskega naroda, kateri šteje na Štajarskem, Koroškem, Kranjskem, Goriškem in Primorskem 1 in pol milijona ljudi, živi v prvi deželi nad 400.000. Ti bivajo vkup in so sosedje Slovincem družih dežel. Na slovenskem Štajarskem živé tudi Nemci ali teh je komaj 1 odstotek in še ti so raztreseni po celi deželi. V mestih in nekterih trgih živí do 5 odstotkov taci Slovencev, kateri umé in govoré svoj materni jezik, pa ga zarad nemških ljudskih šol ne znajo niti brati niti pisati. Ostanek naroda, toraj 94 odstotkov je pa čisto slovensk in zná le slovenski jezik. Vendar se je in se še zdaj slovenska mladina brez vspeha v ljudskih šolah nadleguje s ptujim nemškim jezikom. V srednjih šolah na Slovenskem vlada še vedno nemški jezik. V najvišjih šolah se pa še celó prav nič ne ozira na slovenski narod in njegov jezik. V uradih vlada še vedno tuji nemški jezik. Zapisniki s Slovenci se še vedno pišejo v nemškem jeziku. Slovenske vloge so neprijetne uradnikom in jih še večidel rešujejo v nemškem jeziku. V slovenske kraje se pošiljajo nemški uradniki, med tem ko se službe v nemških krajih podeljujejo v slovenskem jeziku izurjenim. Še celó za sodnike v slovenske kraje se imenujejo Nemci, kateri le obravnavajo s tolmačem in ta je diurnist, kancelist ali pa uradni

*) To legendo, ki bi jo jaz na čelo postavil vsem drugim do zdaj zapisanim narodnim legendam, je zapisal naš nevtrudno dela-joči Lav. Caf brž ko ne v Fravhajmski okolici. Hvala mu! — Ker je St. Vrazova literarna zapuščina že v rokah slovenske Matice, zaključnem s to legendo priobčevanje narodnih pesmi z izjavljenjem želje, naj slovenska Matica kakor hitro mogoče natis St. Vrazove literarne zapuščine oskrbi.

strežaj. Ta birokracija ima velike zasluge za pokvarjanje slovenskega jezika in je vselej v zvezi z nenarodnjaki, kadar se dela zoper narodnjake. Slovenski narod razkosan v šest del nima dosti moči. Njihovi zastopniki delajo v šestih deželnih zborih in zavoljo tega nima njih delovanje prave moči. V štajarskem deželnem odboru ni zastopnika Slovencev, čeravno jih je $\frac{2}{5}$ vseh prebivalcev dežele. V deželnem zboru je med 63 poslanci le 8 slovenskih. Znano je vladi, kako se je delalo v tem deželnem zboru s Slovenci in po sedanjem početju se lahko sodi, da se to ne bo izboljšalo. V enakih in deloma še v slabjih razmerah so naši sorodnjaki v drugih slovenskih deželah.

Sl. vlada naj tedaj razumeva, zakaj da slovenski narod svoje rešenje vidi le v združenju v eno skupino. To se bere v časnikih, to se je izreklo pri taborih, to se je pisalo že pod ministerstvom Schmerlingovem 1861. leta v peticiji 20.000 Slovencev, to zagovarjajo vsi narodnjaki. — Radovedni smo vladinega odgovora.

— Poslanca Herman in Vošnjak sta iz Frankovega na Moravskem in od Omladina v Melniku dobila pohvalnico zaradi svojih govorov v deželnem zboru štajarskem za pravo narodno, resnico in ohranjenje Avstrije.

Iz Koroškega. — Ravnokar „Novicam“ po telegramu naznanjata dva rodoljuba, da **tabor v Bistrici**, za katerega je bilo vabilo že pripravljeno, **ni dovoljen.**

Iz Podbrezjij 5. sept. Fr. K.-r. — Kdor koli Podbrežje s prejšnjimi časi primerja, ta bo rekel, da tudi Podbrežani nočejo zaspanci ostati; tudi njih geslo je „naprej!“ Veliko je zdaj lepega polja, kjer so bili pred malo leti pusti s trnjem zaraščeni pašniki. Tudi za sadje in čbelorejo jim je mar; oni imajo pri hišah obilo starega in mladega drevja nasajenega. Posebna hvala pa gré marljivemu gospodarju Alešu Pavlinu, ker ima še posebno skrb do sadjereje, česar se vsak mimogrede lahko prepriča, ako opazuje njegov ob cesti ležeči vrt, ki je jako lepo ogleštan. Naj omenim v pohvalo gospodarju Pavlinu tudi to, da je narediti dal na svoje stroške prav lepo in veliko znamenje blizu 300 gld. vredno. Neki popotnik, videvši to lepo znamenje, je rekel svojim tovaršem: „pravijo, da vera peša; saj vendar to ni res.“ Očitne hvale je pa tudi vreden Janez Šlibar, podžupan iz Podtabra, ki je šolo in kaplanijo prav iz svojega popraviti dal, ne vedé, kdaj bode od svojih sosesčanov dobil kaj povrnjenega. — 13. t. m. zvečer je tukaj mati svojo štiri leta staro hčerko posadila na mizo k lešerbi, in je šla na to iz sobe. Ko čez malo zopet nazaj pride, dobí malo hčerko na postelji nago, in tako zelo opečeno, da je umrla že drugo jutro.

Iz Zabreznice na Gorenskem. — Kmalu potem, ko je prišla v deželni zbor osnova nove postave, da se imajo razdeliti menjalke, so sosesestniki taci menjalnih zemljišč na Vrbi že dognali razdelitev tako. To je hvalevredno in kaže, da ne bo treba sile, da se razdelijo na Kranjskem vsi sosesestniki in menjalke.

Iz Planine 17. sept. („Tagblatt“. Citalnica.) V listu „Tagbl.“ od 4. t. m. nekdo modruje o dopisu iz Planine v „Novicah.“ Ne bom na dolgo in široko odgovarjal dopisunu; odkritosrčno povem, da mi je prav iz srca govoril; kajti že zdavnej so omenjeni gospodje i ž njimi še več družih zaslužili načrtano kazen, toda ne v luknjo, kakor premodri dopisun v „Tagbl.“ modruje, ampak čez mejo ž njimi, da ne bo sluha ne duha po švabskih patronih. — Kakor že nekaj zim, tako se bo tudi letos naša čitalnica podala v brlog i spala enaka medvedu zimsko spanje. Kaj je neki vzrok tacemu gibanju Planincev? vprašal bo marsikdo. Prijatelj, poslušaj me! Kakor znano, bila je pred nekaj leti čitalnica tukaj i napredovala je o začetku jako dobro. Al ker

nekaj udov ni bilo ravno radodarnih pri plačevanju i so tudi neki gospodje jako srpo pogledovali, ako so svoje ljudi videli iti v čitalnico, hiralo i vsahnevalo je mlado drevesce vedno bolj. Lani o jeseni sprožili so nekteri zopet misel, čitalnici pomagati i si v to poskrbeti potrebnih novin; mesečna plača bila je na prav malo odločena; nabralo se je nekaj udov, sklical zbor i volil odbor, al — to vse bilo je le na videz, čitalnice vendar nismo imeli. Vsaj je mnogo tržanov — boš ugovarjal mi, dragi bralec. — Da, precej jih je, pa le malo pravih rodoljubov. Gredeč nabirat udov, prišel boš do moža, ki na vogalu hiše stoječ vedno v mislih prešteva, koliko obresti ima dobiti od svojih dolžnikov, i še pogledal te ne bo, ako mu celi dan molíš polo v podpis; otrešel bo z ramo i šel od tebe. Idi do družega; že od dalje ti bo mahal z roko i brbral: „Waš dieze Dumheit“, i v nevarnosti si, dobiti eno po grbi, bližaje se s polo sivolasemu možičku. Pater Antonij, ki se še zdaj pravda z nekdanjo čitalnico, vprašan za sobo čitalniško, ti bo jezno odgovoril, da ima toliko žakljev moke, tedaj je nemogoče, le malo prostorčka prepustiti tej neumnosti. Taci i enaci sebičnežev, nemarnežev i doktorjev Razdevov našel boš še pri nabiranju udov mnogo i le malo prinesel podpisov na pōli. Ako bi se vprihodnje kaj skuhalo, naznanil bom novico z veseljem. Prostoslav.

Iz gornje Šiške. (Odprto pismo gosp. E. Terpinu!) Ker visokospoštovanega našega župana gosp. viteza Antona Gariboldi-a ni domá, da bi sam odgovoril na umazane otrobe, ki ste jih vezali v svoji „Abfertigung“ v „Laib. Zeit.“, zato smo prisiljeni mi Vam odgovor dati. — Na stran pustivši predrznost Vašo, da si upate med srenjo našo trositi grde psovke, ki ste jih natisniti dali pod napisom „Ukaz mogočnega župana“ in pošiljali po naši soseski, Vas vprašamo samo to: Ako „tiste mestjane nesrečne“ imenujete, „ki imajo v naši Šiški kako posestvo“ — zakaj ste prišli v Šiško? — kdo Vas je klical k nam? In kaj Vam daje pravico očitati nam, da smo si izvolili možá za župana, ki ima glavo na pravem mestu in srce do naroda našega? Mar mislite, da bote Vi med nas zasejali tisto stranko, ki je Vas volila za mestnega svetovalca? Mar mislite Vi, ki ste, čeravno po njej „povzdignjen na stol odbornika v Ljubljani“, vendar pa le od konca do kraja novinec o srenjskih zadevah, da bote Vi segali v postavno opravilstvo županovo in občinskega odbora našega? Mar mislite Vi, da častiti naš župan ne pozná dolžnosti svojih, a tudi pravic svojih? Ker vidimo, da ste celó nevedni v postavi občinski od 17. svečana 1866. leta, Vam svetujemo, da beríte §. 28. črko 10., §. 31. §. 35. §. 40. §. 55. Berite to in podučite se še v družih §§. občinske naše postave, in videli boste, da je župan naš prav imel, da Vam je prepovedal samolastno sklicovati zbor. Ako je to storil, ni bil, kakor pravite, v svoji „štemanosti razžaljen“, ampak ravnal je le po postavi. Ko bi Vaša misel bila ta, da hočete iz svojega žepa dobrotnik biti Šiški in oskrbeti jej gasilnico, nihče bi Vam ne branil tega, da to razodenete zbranim sosedom. Ker pa mi o tej „dobroti“ Vaši nismo nič slišali in bi se gasilnica vendar le imela napraviti na stroške srenjske, tedaj bi bila Vaša stvar samo ta bila, da bi bili spodobno županu svojo misel razodeli in ga prosili, naj on skliče odbor srenjski v ta namen, da sliši Vašo misel. Tega pa niste storili, ampak Vi ste hoteli stopiti na mesto županovo in sklicati po natisnjenih pismih zbor, tako pa skakati čez ojnice, ki jih v občinskih zadevah odločuje postava. Ako Vam je tako skakanje v mestnem ljubljanskem zboru drago, skakajte! le varite, da si nog ne polomite, — to nas Šiščane celó nič ne briga; al mi pri

nas domá držimo se tega, kar gospod župan za pravo spozná. In da je to res tako, prepričali ste se sami, ker Vaš klic je bil klic vpijočega v puščavi! Mi ne maramo za dva župana! — Ako hočete občini naši v čemur na pomoč biti, hvaležno bo ona to sprejela; al ravnati morate o tem tako, kakor ravnamo mi, da naznanjamo županu svoje želje in potrebe; on pa je mož, kteremu je blagor naše občine izročen, pa mu je tudi tako pri srcu, da Boga hvalimo, da smo ga volili. Zato pa je tudi dolžnost naša, da ljubljeneega svojega župana branimo tacega krivičnega napada, ki ste ga Vi na svet prinesli z gori omenjenimi pisarijami. Ako je Vaša volja res bila dobra volja, pripomoči nam o gasilnici, poravnala bi se bila stvar z besedo. Al, ker ste z groznimi psovkami stopili v „Tagblatt-u“ pred svet in ste te brkljarije še v naš domači jezik predstaviti dali in jih razpošiljali po našem kraju, ne verjamemo Vam tega nikakor, in zato nas pri miru pustite s svojo „špricavnicó“! Naš gospod župan je že pred Vami čutil potrebo gasilnega orodja, in ako Bog dá, bomo si jo že oskrbeli — brez Vas!

20. septembra 1868.

Odborniki občine v gornji Šiški.

Iz Ljubljane. (Deželni zbor) je v 13. seji dr. Toman izročil predlog: naj deželni zbor priznava potrebo in veliko važnost železnice dolenske, ki se pri Karlovcu ali kje drugej sklene s hrvaško-dalmatinskimi železnicami. Izročilo se je še nekoliko prošinj. — Po tem posl. Dežman v imenu finančnega odseka poroča o proračunu domestikalnega zaklada za 1868. in 1869. leto (to je tisti zaklad, ki namestuje deželi vzeto premoženje z doneski državne kase). Pri točki: „za podporo tukajšnega glediščinega ravnatelja 1600 gld.“ stavi dr. Toman predlog, da za leto 1869/70 se reče: 1600 gold. „za sedanje gledišče in slovenske glediščine zadeve.“ Dr. Toman vpravičuje ta predlog z važnostjo, ki jo ima gledišče za vsak narod, tedaj tudi za narod slovenski. Po tem pa je bil spet ogenj v strehi. Poslanec Kromer ostro nasprotuje in njemu priklada poročevalec Dežman. — Dr. Bleiweis, dr. Toman in Svetec odgovarjajo in merijo s tisto mero nazaj, kakor je bilo merjeno. Drugi pot po stenografičnih spisih prinesemo te govore, ker se tičejo brambe za narodne pravice. Dr. Kaltenegger in dr. Zavušek ne vidita v Tomanovem predlogu nič nevarnega in tudi nista glasovala nasproti. Obveljal je tedaj predlog z veliko večino. — Dolgo je trajala tudi obravnava zarad prezidanja in povekšanja norišnice ljubljanske, o katerem je poročal dr. Costa. Predlog je obveljal, da se brž prihodnje leto začne prezidanje, po katerem se bode dobilo za 80 norcev prostora.

V 14. seji je bila spet živahna razprava. Obravnava je bila za napravo deželne sirotnice (Waisenhaus). Dr. Bleiweis je v imenu deželnega odbora poročal. Po oporoki rajnce gospé Svetine (Medjatovke), ki je veliko svojo hišo na dunajski cesti zapustila v blagi namen sirotnice proti temu, da nadzor in vodstvo bode pod duhovno oblastnijo. Kazalo se je iz govorov posl. Dežmana, Kromerja in dr. pl. Kalteneggerja bolj ali manj očitno, da jedro njihovih ugovorov je to, da jim je duhovno nadzorstvo na poti. Poslanci Pintar, dr. Costa, dr. Toman, Svetec in dr. Bleiweis so se potegovali za blago oporoko rajnce Medjatovke, po kateri edini bode mogoče sirotam kranjskim kmalu napraviti zavetje, brez nje še veliko veliko let ne. Duhovni nadzor jim ni nič na poti, ker je upati, da se bode dalo s knezoškofom in stolnim kapitelnom nadzorstvo tako vrediti, da tudi deželni zástop bode pri vodstvu sirotnice svojo

moč dobil. Vkljub vsem nasprotovanji so obveljali vsi predlogi deželnega odbora tako, da obravnjuje deželni odbor to stvar z vsemi dotičnimi oblastnijami in ob svojem času stavi deželnemu zboru v potrjenje.

— Na mestni glavni deški šoli pri sv. Jakobu v Ljubljani se začanja prihodnje šolsko leto 1. oktobra s slovesno sv. mašo ob 8. uri. Učenci se zapisujejo 30. septembra v vodjevi pisarnici dopoldne od 9. do 12. in popoldne od 2. do 6. ure.

— 3. in 4. zvezek „Slavjanskega Juga“ je ravno kar došel v Ljubljano. Drugi pot več o njem.

— V glediščinih igrab, ki jih je dramatično društvo dalo na čast učiteljskemu zboru, so se razun gospodov Drahslarja, Drenika, Graseli-a, Ravnika, Dominika, Tisena in Trtnika odlikovale gospodičine Hohnova, Kremžarjeva in Jagričeva, med kterimi je poslednja prvokrat stopila na oder.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Potovanje presv. cesarja v Galicijo, beli nemškim liberalcem čedalje bolj glavo. Bojé se, da ne bi se razrušil dvalizem sedanji. Pomenljivo pa je zeló, kar piše po vladinih organih navdahnjeni „N. Fremdbl.“ On v neki sveti jezi pravi to-le: „Včeraj se je Ogrom na ljubo predrugačila ustava, jutri se zgodi to Poljakom na ljubo in pojutrajnim? Zakaj bi Čehi in Slovenci istega ne pričakovali? In ker se bode to njihovo upanje spolnilo, zakaj ne bi se avtonomija, ki se danes misli Galicijanom dati, ne dala vsem deželam po eni meri in pravičnim zahtevam vseh narodov ne zadostilo? Kos za kosom in le polovičarsko — to ni nič! Na vse strani naj se meri pravica, pa bode mir v Avstriji.“

Štajarsko. (Kako se godí narodnim pravicam slovenskih Štajarcev in kaj se jim obeta.) Deželni zbor v Gradcu je v 11. svoji seji obravnaval napravo deželne šole za vinorejo, ktera naj bi bila v Mariboru ali okolici njegovi. Po slišnem poročilu poprime dr. Vošnjak besedo (se vé, da nemški, ker v zboru graškem delajo Nemci s slovenskim jezikom kakor s tujim) in pravi: „Namen vinorejske šole je širiti koristne nauke o vinstvu med slovenskimi kmeti, ki se na dolenjem Štirskem posebno z vinorejo pečajo. Kaj je toraj bolj naravno, kakor da se podučuje v taki šoli v slovenskem jeziku. Določeno je v enem odstavku, da se imajo sprejemati v vinorejsko šolo taki učenci, kteri so dovršili navadno ljudsko šolo, toda le če so že 17 let stari. Naše navadne šole imajo po tri razrede. Tù se uči otrok brati, pisati, računati itd. in pa kacih 200—300 nemških besedi, ktere pa kmalu zopet pozabi, ker mu manjka vaje. Do 17. leta pa še veliko pogubi in tako bi se moralo v vinorejski šoli, ako bi se nemški podučevalo, vse zopet od kraja začeti. Slovenskim kmetom je toraj taka šola samo tedaj koristna, ako je v nji učni jezik slovenski. Saj je v deželi že ena taka učilnica z nemškim učnim jezikom — velika lepa poljedelska šola v Grottendorfu pri Gradcu; pravica toraj zahteva, da bode nova vinorejska šola slovenska. Potem predlaga: „Učni jezik v vinorejski šoli v ali pri Mariboru ima biti slovenski.“ — Za njim se oglasi grof Kotulinski: On pravi, da je bil deželni odbor te misli, da se ima osnovati učilnica za celo deželo, a ne za dolenjsko Štirsko. Veliki del štajarskih vinorejcev je nemški! O jeziku tukaj ne more biti govorjenja. Nemški jezik je vsem pristopen (se vé, da še v nebesa ne prideš, ako ne znaš nemški!). Zlasti mladina je po spodnjem Štirskem že zdaj vsa nemška in bode čedalje bolj! Leta